

Na temelju članka 89. Ustava Republike Hrvatske, donosim

ODLUKU

O PROGLAŠENJU OPĆEG POREZNOG ZAKONA

Proglašavam Opći porezni zakon, koji je Hrvatski sabor donio na sjednici 2. prosinca 2016.

Klasa: 011-01/16-01/46

Urbroj: 71-06-01/1-16-2

Zagreb, 6. prosinca 2016.

Predsjednica
Republike Hrvatske
Kolinda Grabar-Kitarović, v. r.

OPĆI POREZNI ZAKON

DIO PRVI

Opća odredba

Članak 1.

Ovaj Zakon uređuje odnos između poreznih obveznika i poreznih tijela koja primjenjuju propise o porezima i drugim javnim davanjima, ako posebnim zakonima o pojedinim vrstama poreza i drugim javnim davanjima nije uređeno drukčije i predstavlja zajedničku osnovu poreznog sustava.

Oblici javnih davanja

Članak 2.

(1) Javna davanja u smislu ovoga Zakona jesu porezi i druga javna davanja.

(2) Porezi su novčana davanja i prihod su proračuna koji se koristi za podmirivanje proračunom utvrđenih javnih izdataka. Porezi se ne smatraju povremenim davanjima.

(3) Drugim javnim davanjima smatraju se trošarine, carine, pristojbe, doprinosi, naknade za koncesije, novčane kazne za porezne prekršaje i sva davanja čije je utvrđivanje i/ili naplata i/ili nadzor prema posebnim propisima u nadležnosti poreznog tijela.

(4) Carina je novčano davanje koje se plaća pri uvozu i izvozu.

(5) Pristojbe su novčana davanja koja se plaćaju za određenu činidbu ili za korištenje određenoga javnog dobra.

(6) Doprinosi su novčana davanja koja se plaćaju za korištenje određenih usluga ili ostvarivanja prava.

(7) Naknada za koncesiju jest javno davanje sukladno zakonu kojim se uređuju koncesije.

(8) Odredbe ovoga Zakona propisane za poreze na odgovarajući način primjenjuju se i na druga javna davanja (u daljnjem tekstu: porezi) propisana ovim Zakonom, ako ovim Zakonom ili posebnim propisima nije uređeno drugačije.

Pojam poreznog tijela

Članak 3.

Porezno tijelo jest tijelo državne uprave, upravno tijelo jedinice područne (regionalne) samouprave ili upravno tijelo jedinice lokalne samouprave u čijem su djelokrugu poslovi utvrđivanja i/ili nadzora i/ili naplate poreza.

Odnos ovoga Zakona prema Zakonu o općem upravnom postupku

Članak 4.

Ako ovim Zakonom nije uređeno drugačije, na postupanje poreznih tijela primjenjuje se Zakon o općem upravnom postupku.

Primjena poreznih propisa

Članak 5.

U postupku oporezivanja primjenjuju se propisi koji su bili na snazi u vrijeme nastanka činjenica na kojima se temelji oporezivanje.

Postupanje poreznih tijela

Članak 6.

(1) Porezno tijelo dužno je zakonito utvrđivati sva prava i obveze iz porezno-pravnog odnosa.

(2) Porezno tijelo dužno je utvrđivati sve činjenice koje su bitne za donošenje zakonite i pravilne odluke, pri čemu je s jednakom pažnjom dužno utvrditi i one činjenice koje idu u prilog poreznog obveznika. Koje će se radnje u postupku poduzimati i u kojem opsegu, određuje porezno tijelo.

(3) Porezno tijelo treba porezne obveznike poticati na podnošenje poreznih prijava. Porezno tijelo dužno je upozoriti sudionike porezno-pravnog postupka na njihova prava i obveze u postupku.

(4) Porezno tijelo dužno je uspostaviti sustav informiranja koji će poreznim obveznicima omogućavati jedinstven, suvremen i što lakši pristup informacijama, objavljujući na svojim mrežnim stranicama porezne propise i njihove izmjene i dopune.

(5) Ako porezni obveznik predaje ispravu na stranom jeziku i pismu koje nije u službenoj uporabi kod poreznog tijela, porezno tijelo odredit će rok u kojem će porezni obveznik dostaviti ovjereni prijevod isprave na hrvatski jezik i latinično pismo.

(6) Ako porezni obveznik ne dostavi ovjereni prijevod iz stavka 5. ovoga članka u određenom roku, porezno tijelo prevest će isprave o trošku poreznog obveznika.

Pravo na očitovanje

Članak 7.

Prije donošenja poreznog akta kojim se utvrđuju prava i obveze poreznog obveznika, porezno tijelo mora poreznom obvezniku omogućiti očitovanje o činjenicama i okolnostima koje su bitne za donošenje poreznog akta.

Obveza čuvanja porezne tajne

Članak 8.

(1) Porezno tijelo dužno je kao poreznu tajnu čuvati sve podatke koje porezni obveznik iznosi u poreznom postupku te sve druge podatke u vezi s poreznim postupkom kojima raspolaže, kao i podatke koje razmjenjuje s drugim državama u poreznim stvarima.

(2) Iznimno od stavka 1. ovoga članka, ne smatra se poreznom tajnom:

1. podatak o datumu upisa u sustav poreza na dodanu vrijednost ili ispisa iz sustava poreza na dodanu vrijednost
2. podatak o poreznim obveznicima koji su davali lažne podatke s namjerom umanjavanja svoje ili tuđe obveze poreza na dodanu vrijednost (kružne prijevare poreza na dodanu vrijednost) ako je to utvrđeno u porezno-pravnom postupku.

(3) Obveza čuvanja porezne tajne iz stavka 1. ovoga članka odnosi se na sve službene osobe poreznog tijela, vještake i druge osobe koje su uključene u porezni postupak.

(4) Obveza čuvanja porezne tajne je povrijeđena ako se činjenice navedene u stavku 1. ovoga članka neovlašteno koriste ili objave.

(5) Obveza čuvanja porezne tajne nije povrijeđena:

1. ako se poreznom jamcu omogućiti uvid u podatke o poreznom obvezniku bitne za njegov odnos prema poreznom obvezniku

2. ako se članove društva osoba upozna s činjenicama bitnima za oporezivanje društva

3. ako se iznose podaci tijekom poreznog, prekršajnog ili sudskog postupka

4. ako se iznose podaci uz pisani pristanak osobe na koju se ti podaci odnose

5. ako se iznose podaci za potrebe naplate poreznog duga

6. ako se podaci daju na zahtjev drugog javnopravnog tijela koje po službenoj dužnosti traži podatke nužne za ostvarivanje prava pred tim tijelom povodom zahtjeva stranke u postupku, a koje bi inače stranka trebala sama pribaviti

7. ako ustrojstvene jedinice Ministarstva financija međusobno dostavljaju podatke koji mogu biti od utjecaja na utvrđivanje prava i obveza poreznih obveznika

8. ako se podaci daju u skladu s postupcima propisanim ugovorima o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja i drugim međunarodnim ugovorima u poreznim stvarima koji su u primjeni u Republici Hrvatskoj

9. ako se podaci daju u skladu s postupkom propisanim ovim Zakonom za pružanje i dobivanje pravne pomoći i

10. ako se podaci daju sukladno zakonu kojim se uređuje administrativna suradnja u području poreza.

(6) Obveza čuvanja porezne tajne nije povrijeđena u slučaju kada porezno tijelo bez posebnog zahtjeva dostavlja drugom javnopravnom tijelu podatke za koje je saznalo tijekom vođenja poreznog postupka, ako postoji sumnja u postojanje kaznenog djela, kršenje zakona ili drugog propisa za čije je provođenje nadležno neko drugo javnopravno tijelo.

(7) Obveza čuvanja porezne tajne nije povrijeđena ako Ministarstvo financija – Porezna uprava bez pristanka poreznog obveznika objavi na svojim mrežnim stranicama popis dospjelih i neplaćenih dugova po osnovi poreza na dodanu vrijednost, poreza na dobit, poreza na dohodak i prireza, doprinosa za obvezna osiguranja, trošarina, posebnih poreza, poreza na promet nekretnina, iznosa na ime naknade za koncesiju te carina, ako je ukupni iznos duga:

1. veći od iznosa 100.000,00 kuna za fizičke osobe koje obavljaju djelatnost

2. veći od iznosa 300.000,00 kuna za pravne osobe i

3. veći od iznosa 15.000,00 kuna za sve ostale porezne obveznike.

(8) Popis dospjelih, a neplaćenih dugova iz stavka 7. ovoga članka objavit će se 31. listopada svake godine.

(9) Popis iz stavka 7. ovoga članka sadržava: ime i prezime ili naziv poreznog obveznika, godinu rođenja fizičke osobe, mjesto prebivališta ili boravišta fizičke osobe ili sjedišta pravne osobe, iznos duga po vrsti poreza te ukupni iznos duga. Na zahtjev osobe koja dokaže pravni interes, Porezna uprava popis može dopuniti i drugim podacima potrebnim radi nespornog utvrđivanja identiteta pojedinačnog poreznog obveznika s ovoga popisa, kao što su: datum i mjesec rođenja fizičke osobe i ime roditelja fizičke osobe. Porezna uprava može za porezne obveznike s popisa iz stavka 7. ovoga članka iznijeti podatke o poduzetim mjerama ovršnog postupka.

(10) Iznimno od stavaka 7. i 9. ovoga članka, popis neće sadržavati podatke o dugovima poreznih obveznika kojima je porezno tijelo odobrilo odgodu ili obročno plaćanje duga ili reprogramiranje naplate poreznog duga, ili je pravomoćnim rješenjem o sklopljenoj predstečajnoj nagodbi utvrđeno da se dug reprogramira ili je potvrđen predstečajni sporazum, ili je sukladno Zakonu o stečaju potrošača sklopljen izvansudski sporazum, odnosno sudska nagodba na pripremnom ročištu.

(11) Iznimno, obveza čuvanja porezne tajne nije povrijeđena ako Ministarstvo financija – Porezna uprava i Carinska uprava bez pristanka poreznog obveznika objavljuje u sredstvima javnog priopćavanja i na svojim mrežnim stranicama podatke potrebne radi ispravljanja netočnih ili nepotpunih informacija u slučaju ako je netočne ili nepotpune informacije porezni obveznik izravno ili neizravno dostavio sredstvima javnog priopćavanja.

Obveza postupanja u dobroj vjeri

Članak 9.

(1) Sudionici porezno-pravnog odnosa dužni su postupati u dobroj vjeri.

(2) Postupanje u dobroj vjeri znači savjesno i pošteno postupanje u skladu sa zakonom.

(3) Ministar financija pravilnikom propisuje način postupanja u dobroj vjeri.

Obvezujuća mišljenja

Članak 10.

(1) Porezno tijelo ovlašteno je na pisani zahtjev poreznog obveznika donijeti obvezujuće mišljenje o poreznom tretmanu budućih i namjeravanih transakcija, odnosno poslovnih događaja i djelatnosti poreznog obveznika.

(2) Područja primjene obvezujućih mišljenja iz stavka 1. su:

1. utvrđivanje oporezivih isporuka u svrhu podjele pretporeza

2. primjenu poreznih propisa u slučajevima investicijskih projekata koji se realiziraju u Republici Hrvatskoj, čija vrijednost prelazi 20.000.000,00 kuna

3. utvrđivanje porezne osnovice poreza na dobit pri spajanju, podjeli, djelomičnoj podjeli, prijenosu imovine i zamjeni dionica i udjela, osim poreznih postupaka utvrđenih člancima 20.a do 20.r Zakona o porezu na dobit

4. primjena ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja kod obveza poreza na dohodak i poreza na dobit

5. porezni tretmani poslovnih aktivnosti koje zbog svojih osobitosti nisu usporedive niti uobičajene s poslovnim aktivnostima koje se obavljaju na području Republike Hrvatske.

(3) Troškove izdavanja obvezujućih mišljenja u cijelosti snosi porezni obveznik.

(4) Ministar financija pravilnikom će propisati način primjene, rokove i iznose troškova izdavanja obvezujućih mišljenja.

Gospodarski pristup

Članak 11.

- (1) Porezne činjenice utvrđuju se prema njihovoj gospodarskoj biti.
- (2) Ako je prihod, dohodak, dobit ili druga procjenjiva korist ostvarena bez pravne osnove, porezno tijelo utvrdit će poreznu obvezu u skladu s posebnim zakonom kojim se uređuje pojedina vrsta poreza.
- (3) Ako je u kaznenom ili prekršajnom postupku pravomoćnom odlukom izrečena zaštitna mjera oduzimanja imovinske koristi ostvarene protupravnom radnjom, porezni akt kojim je utvrđena porezna obveza poništiti će se na zahtjev poreznog obveznika.

Prividni pravni poslovi

Članak 12.

Ako se prividnim pravnim poslom prikriva neki drugi pravni posao, tada je osnova za utvrđivanje porezne obveze prikriveni pravni posao.

DIO DRUGI

POGLAVLJE I.

POREZNO-PRAVNI ODNOS

Porezno-pravni odnos

Članak 13.

- (1) Porezno-pravni odnos u smislu ovoga Zakona jest odnos između poreznog tijela i poreznog obveznika koji obuhvaća njihova prava i obveze u poreznom postupku.
- (2) Sudionici porezno-pravnog odnosa jesu porezno tijelo i porezni obveznik te osobe koje prema odredbama ovoga Zakona jamče za plaćanje poreza.

Porezni obveznik

Članak 14.

Porezni obveznik je svaka osoba koja je kao takva određena zakonom kojim se uređuje pojedina vrsta poreza.

Položaj izvanbračne zajednice

Članak 15.

- (1) Odredbe ovoga Zakona i drugih poreznih propisa koje se primjenjuju na bračnog druga primjenjuju se i na izvanbračnog druga, životnog partnera i neformalnog životnog partnera.
- (2) Postojanje statusa iz stavka 1. ovoga članka utvrđuju nadležna tijela prema odredbama posebnih propisa.

Porezni broj

Članak 16.

- (1) Poreznim brojem za potrebe oporezivanja smatra se osobni identifikacijski broj propisan posebnim zakonom.
- (2) Porezna uprava koristi osobni identifikacijski broj za povezivanje i objedinjavanje podataka iz službenih evidencija koje vode javnopravna tijela te podataka prikupljenih na drugi način o imovini koju posjeduje fizička osoba.

Opunomoćenik, stručni pomagač i porezni savjetnik

Članak 17.

- (1) Porezni obveznik može imati opunomoćenika, stručnog pomagača i poreznog savjetnika.
- (2) Opunomoćenik je osoba koja zastupa poreznog obveznika u okviru dobivene punomoći i u njegovo ime može poduzimati radnje u poreznom postupku.
- (3) Stručni pomagač je osoba koja nastupa uz nazočnost poreznog obveznika i pomaže mu savjetima. Izjava stručnog pomagača smatra se izjavom poreznog obveznika samo ako porezni obveznik danoj izjavi odmah ne proturječi. Stručni pomagač nije ovlašten u ime poreznog obveznika poduzimati radnje u poreznom postupku kao njegov zastupnik.

(4) Porezni savjetnik je osoba koja obavlja poslove savjetovanja poreznog obveznika u poreznom postupku pred poreznim tijelima. Ako nastupa i kao opunomoćenik poreznog obveznika, mora imati punomoć za obavljanje tih poslova. Obavljanje djelatnosti poreznog savjetnika uređuje se posebnim zakonom.

Obveze zakonskih zastupnika, upravitelja imovine i osoba s pravom raspolaganja imovinom

Članak 18.

(1) Zakonski zastupnici fizičkih i pravnih osoba i zastupnici ili upravitelji udruženih osoba i imovinskih masa bez pravne osobnosti moraju ispunjavati porezne obveze osoba koje zastupaju.

(2) Ako udružene osobe bez pravne osobnosti (u daljnjem tekstu: udružene osobe) nemaju zastupnika ili upravitelja, obveze u smislu stavka 1. ovoga članka moraju ispunjavati članovi udruženja. Smatrat će se da je svaki član udruženja porezni obveznik.

(3) Za imovinske mase bez pravne osobnosti koje nemaju zastupnika ili upravitelja, poreznim obveznicima smatrat će se svi njihovi vlasnici.

(4) Ako imovinom upravlja druga osoba, smatrat će se poreznim obveznikom za porezne obveze koje proistječu iz imovine kojom upravlja.

(5) Tko stvarno koristi ili raspolaze tuđom imovinom bez pravne osnove, smatrat će se poreznim obveznikom za porezne obveze koje proistječu iz korištenja ili raspolaganja tom imovinom.

Zastupnik po službenoj dužnosti

Članak 19.

(1) Porezno tijelo će po službenoj dužnosti postaviti zastupnika:

1. poreznom obvezniku nepoznatog sjedišta, prebivališta ili uobičajenog boravišta
2. nepoznatom vlasniku imovine koja je predmet poreznog postupka.

(2) Ako je porezni obveznik fizička osoba koja nije poslovno sposobna i nema zakonskog zastupnika, porezno tijelo podnijet će zahtjev nadležnom sudu za postavljanje zastupnika.

(3) Za zastupnika po službenoj dužnosti može se postaviti porezni savjetnik, odvjetnik ili druga osoba koja ima potrebno stručno znanje za obavljanje zastupanja.

(4) Zastupnik iz stavka 1. i 2. ovoga članka ima pravo na nagradu i naknadu troškova zastupanja.

(5) Porezno tijelo ima pravo potraživati od poreznog obveznika povrat sredstava isplaćenih za nagrade i naknadu troškova zastupnika iz stavka 1. i 2. ovoga članka.

(6) Visinu nagrade i naknadu troškova iz stavka 4. ovoga članka koje utvrđuje i isplaćuje porezno tijelo propisuje pravilnikom ministar financija.

POGLAVLJE II.

POREZNO-DUŽNIČKI ODNOS

Odjeljak 1.

OPĆE ODREDBE

Pojam porezno-dužničkog odnosa

Članak 20.

(1) Porezno-dužnički odnos u smislu ovoga Zakona je dio porezno-pravnog odnosa u kojem sudionici porezno-dužničkog odnosa ostvaruju svoja prava i obveze.

(2) Sudionici porezno-dužničkog odnosa jesu porezno tijelo, porezni obveznik i porezni jamac.

Prava iz porezno-dužničkog odnosa

Članak 21.

(1) Porezno tijelo u porezno-dužničkom odnosu ima pravo na naplatu:

1. poreza
2. kamata i novčanih kazni
3. novčanih činidbi po osnovi odgovornosti iz poreznog jamstva.

(2) Porezni obveznik ili osoba koja je preplatila porez ili od koje je bez pravne osnove porez naplaćen ima pravo na:

1. povrat preplaćenog poreza ili poreza plaćenog bez pravne osnove